

partii naleraq

Nuuk 10. oktober 2018
EM2018/217
Hans Enoksen, Partii Naleraq

Forslag til: Inatsisartutlov nr. xx af xx. xxx 2018 om lån til medbyggerhuse (Naalakkersuisoq for Boliger og Infrastruktur)

Første behandling

Vi vil hermed komme med vores udtalelse til forslag om Inatsisartutlov om lån til medbyggerhuse. Det er vores borgerret, at vi hvor vi end befinder os i landet, om vi bor i en by eller i en bygd, at vi alle skal have mulighed for at bo en tilfredsstillende bolig.

Mange lejligheder forfalder og har skimmelsvamp her i landet, og som ikke længere er beboelige for mennesker, hvor der alligevel bor mennesker i dem, og det er uforsvarligt at der bor familier, unge, børnefamilier og ældre, og vi er ikke stolte, at vi lader folk bo i boliger i den stand.

Mange lejligheder bør ellers blive billigere i takt med at de bliver ældre og afskrives i værdi, men huslejen stiger, og det kan vi ikke blive ved med at acceptere. Som et eksempel vil jeg fortælle om en familie, der har boet til leje i over 40 år, hvor de har betalt henimod 9.000 kr. i husleje om måneden. Når de nu har boet der i 40 år, må de efterhånden være ældre: Når forholdene er så bekymrende, bør vi alle sætte os ned og drøfte hvad vi kan gøre, fordi der er mange mennesker, der lever under disse forhold, forhold som vi ikke længere vil acceptere.

Når det gælder en ændring af loven om medbyggerhuse, bør gøre os umage med at gennemtænke, hvilke forhold vi kan være med til at forbedre. Vi kan se at forslaget gør, at muligheden for at bygge hus, hvor man er med til at bygge, er meget begrænset, især da der i bygderne og i yderdistrikterne er boligmangel, og da det ikke er et særsyn at mange familier bor i renoveringsmodne boliger, og hvis forholdene skal forbedres skal vi komme med bedre løsningsmuligheder.

Der er små huse, hvor der bor familier med mange børn, de har ikke mulighed for bad, de har ingen vand og der er sågar huse uden toiletter, og det kan vi ikke acceptere, og husene er sundhedsfarlige og er ikke værdige til brug som boliger.

Det er nemmere at finde bolig i de større byer, da der er bedre muligheder og dertil er der finansieringsmuligheder for huskøb, og det kan man ikke i yderdistrikterne, hvis man ikke betaler det hele ud af egen lomme. Vi forestiller os, at hvis man kan rydde hindringer af vejen for at give befolkningen bedre boliger, vil det være et stort skridt mod løsningen af problemerne.

I lovforslaget er det eksempelvis skrevet at hvis der er huse, der ikke beboet i bygden, kan der ikke blive bygget medbyggerhuse, da alle huse skal bebos. Det kan måske give mening i en anden sammenhæng, men de huse der er ubeboede i bygderne, er som regel de huse der er rømmet af

beboerne, som har skimmelsvamp og er utætte, så det bruger meget brændsel, og det giver os anledning til at gøre opmærksom på at sådanne huse ikke skal give hindringer for mennesker der bor i bygderne, som har forhåbninger om at få sig en ny bolig.

Vi vil benytte anledningen til at bede udvalget om at revurdere om byerne Kangaatsiaq, Qaanaaq og Ittoqqortoormiit til at indgå i overvejelserne, som steder hvor der kan bevilges boliger som medbyggerhuse, og dertil vil vi påpege at det bekymrende at man udelukkende giver bygderne mulighed for at få bevilget medbyggerhuse. Hvem vil så bygge huse i de mindre byer? Byerne Upernavik, Qeqertarsuaq, Narsaq, Nanortalik og Tasiilaq har begrænsede muligheder for at få bygget huse,

I Sydgrønland, nærmere betegnet Narsaq og Nanortalik er der mange huse der står ubeboede med vinduerne skoddet til, og det er huse, der er helt ubeboelige, og det er te kedeligt syn, at se dem, og hvem skal stå for at der bliver bygget nye boliger, når de nu er helt afskåret fra at bygge medbygger huse.

I byerne Upernavik og Tasiilaq er behovet for at få bygget boliger meget stor, unge par, der er begyndt at få børn, går og drømmer en bolig, og det skal ikke være normen, at unge par skal bo hos deres forældre og føde børn, så det skal også gives mulighed for at få en bolig, og det mener vi er på sin plads, at få drøftet yderligere på udvalget.

Der er nogen, der har bygget selvbyggerhus i en bygd eller by, hvor de i forbindelse med arbejde har været nødt til, at flytte til en anden by, hvor de oplever utryghed over, at de kan miste deres bolig, hvis de ikke opsiges deres job og flytter tilbage, og det sker tit deres bolig sælges til spot pris til andre, der som regel bruger det som sommerhus, og der bør laves en ordning om at de skal kunne komme tilbage til deres hus. De taber som regel en del penge ved salget, især hvis de har renoveret huset med egne midler, og de har endog brugt en masse ressourcer og tid til byggeriet i første omgang.

I den nye lovforslag er det hensigten, at der afskrives over 20 år, og det får os til at spørge, hvad med de huse, eksempelvis illorput 43 og illorput 69 huse, der er renoveringsmodne, som afskrives over 33 år, og som endnu ikke er fuldt afskrevet?

Vi har alle ret til at have en bolig i vort land, og lovforslagets indhold er svær at forliges med, da det ser ud som om at der skal bygges så få huse som muligt i bygderne.

Boligbyggeri skal promoveres så det er attraktivt og der skal ikke sættes hindringer for byggeriet. Der mange ældre boliger i bygder, der ikke har badeværelse og det er ikke til at komme uden om at der skal laves tiltag for at gøre husene bedre.

Med denne udtalelse henviser vi punktet til anlægs udvalget til videre drøftelse.